

Platón (i.e. 427-347)

Athéni bölcs. Jómódú előkelő családból származik. Anyai ágon a hajdani államférfi és költő, Szolon déd- vagy ükunokája.

Fejlődésére döntő hatással volt Szókratész (i.e. 469- i.e.399), akinek i.e.407-től egészen a mester haláláig tanítványa marad.

Szókratész halála után elhagyja Athént, jár Dél-Itáliában, Szicíliában, tudósokkal ismerkedik meg, tanulmányozza a matematikát, és közvetlenül megfigyelheti a Szürakuszai egyeduralkodó politikáját.

Első szürakuszai útját követően írja meg "Állam" című dialógusát, egyik legfontosabb művét.

I.e. 387-ben megvásárolja Athén szélén Akadémosz Hérosz ligetét és megalakítja a híres Akadémiát, mely több mint 900 évig a tudományos gondolkodás (logika, matematika, filozófia) legendás műhelye, míg nem Justinianus császár i.sz. 529-ben bezáratja.

Platón – abban a reményben, hogy realizálhatja a tökéletes államról szőtt álmait, 366-ban Szürakuszába utazik, ahol keserű kiábrándulás vár rá: elképzelései süket fülekre találnak.

Hasonlóan jár akkor is, amikor i.e. 361-ben másodszor is Szicíliába megy.

Ezt követően nem hagyja el Athént. Minden idejét az Akadémia vezetésének szenteli.

Nyolcvan éves korában hal meg, kortársai az Akadémia kertjében temetik el.

Platón szerint a **lélek** halhatatlan. A földi életet megelőzően és azt követően a lélek az ideák szférájában lakozik, ahol közvetlenül szemléli az örökkévaló létező(ke)t. Az inkarnáció során a lélek a test börtönébe kerül, s az érzékek hatására elfelejti korábbi tapasztalatát. A földi vágyak rabságából s az újjászületés kényszerű körforgásából csak a vágyakozás megszűntével szakadhat ki, az **anamnézis** útján, ha visszaemlékezik a tökéletes jóra, szépre, igazra, stb. amit a földi életet megelőzően ismerhetett. A lélek hármas tagozódását Platón **szárnyasfogat** hasonlata szemlélteti.

Platón az "Állam" című művében megalkotja a bölcsélet történetének első **utópisztikus államelméletét**. Ebben az írásban, a lélekelmélet analógiájaként, a társadalom három rétegét különíti el egymástól: az arany, ezüst vagy bronz/vas lelkűeket. A test, az ösztönök, az indulat által hajtott emberek a dolgozók, kézművesek és földművesek rendjének utánpótlását biztosítanak. A nemes akarat által vezérelt ezüst lelkűek mint katonák és örök töltenék be feladatukat. Az ideák megragadására képes szellemi elit a bölcsek és kormányzók rendjét alkotná államában.

Mindezek után érthető, hogy a **nevelés** az egész államszervezet alapját jelenti elméletében.

A képzés terve:

- elemi nevelés (zene, költészet, testedzés) – a 20. életévig
- tudományos képzés (matematika, csillagászat, harmóniatan) – a 30. életévig
- dialektikus képzés (filozófia) – a 35. életévig
- gyakorlati tevékenység (kormányzás vagy elmélkedés) – az 50. életévig

Kései munkáiban Platón felülbírálja korábbi elképzeléseit, amelyek azonban mindmáig a filozófiatörténet évezredek felölelő vitáinak legtermékenyebb kiindulópontját jelentik.